

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

XI. De Usu Juris Canonici Civilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

stante *citt. Salas f. 12. in fine* Fagnanus *n. 59.* Sanchez *n. 10.* Diana *resol. 29^a* *in fine* Pellizarius *n. 108.* & alii DD. plerique declarationibus, quæ à privatis, sed probatis Authoribus referuntur: & quod sensum à verborum proprietate non recedentem, rationique & comunib⁹ Juris Regulis non repugnantem, aliisque declarationibus non contrarium reddant, de vitio aliquo suspectæ non sunt, haud ægre deferunt, ab iisque sine gravi ratione in praxi non recedendum, ajunt partim; quod Romanæ aliæque Curie Ecclesiasticæ contra eas non soleant pronuntiare: partim verò; quod, eas ex ipsis Originalibus aliòve principio authentico depromptas referri, credant: ex qua ratione ipsi etiam decreto Urbani VIII. jussu edito fidem habent.

ARTICULUS XI.

De Usu Juris Canonici, & Civilis.

SUMMARIUM.

154. *Consensus Juris Virisique.*
 155. *Circa Ecclesias & Ecclesiastica Canonium,*
 156. *Non Civile observandum est:*
 157. *Nisi hoc merum favorem contineat.*
 158. *Idem Jus Canonium in Materia Spirituali,*
 159. *Et conscientiam concernente observandum est.*
 160. *In materia prophana utrumque in suo Foro observatur.*
 161. *Dubiam Legem Canon,*
 162. *Et dubium Canonem Lex interpretatur.*
 163. *De Causis Mixti Fori remissivè.*

164. *Sola Decretales Gregoriana in Scholis explanantur.*

HActenus de partibus Juris Canonici: quod diversum quidem à Civili, non tamen isti omnino contrarium finem spectat. Hinc est, quod, sicut *Leges non dedignantur Sacros Canones imitari, ita Sacrorum Statuta Canonum Principum Constitutionibus adjuventur, c. 1. de Novi oper. nunt. & Novell. 83. cap. 1.* Quod maximè uluvenit, cum alicujus casus decisio in uno desideratur; eò enim casu id, quod in uno deficit, ab altero petendum, desumitur ex *c. Dilecti 4. c. fin. de Arbitris c. Cum secundum Leges 19. de Hæret. in 6. c. si iudex 12. V. sicut de illo, de Sent. Excommunicat. in 6. &c.* Quæ tamen doctrina non indiscriminatim vera, sed Regulis sequentibus temperanda est.

Prima est, cum de Ecclesia, de personis aut rebus Ecclesiasticis agitur, in utroque Foro Canonium Jus est observandum, arg. *c. Ecclesia 10. de Constitut.* cujus textu leges Civiles de illis, præcipiendò aut prohibendò, aliquid decernentes, pro irritis habentur. Ratio est, quia nulla jurisdictio vel potestas se extendere ultra suos limites potest, arg. *c. fin. de Constitut. in 6. & l. fin. ff. de Jurisdic.* cum lex & statutum vim suam omnem accipiat à disponentium & statuentium jurisdictione ac potestate, *c. Anobis 21. de sent. excommunicat.* Ecclesiæ verò & personarum resque Ecclesiasticæ sint extra limites jurisdictionis ac potestatis Secularis; cum Principis & magistratùs merè secularis potestas de illis statuere ac disponere nihil possit, *can. si Imperator 11. dist. 96. c. fin. de Reb. Eccles. alien. c. Quamquam 4. de Censibus in 6. l. Privilegia 12. & Auth. Cassa G. de ff. Eccles.* Atque hæc ut,

usque adeo vera sunt, ut à Sæculari magistratu de Ecclesiis & personis rebusque Ecclesiasticis, etiam in horum favorem, ipsi præcipiendò vel prohibendò, condita statuta viribus careant: nisi ab Ecclesia approbata sint & recepta; quia per modum præcepti vel prohibitionis de Ecclesiis personis ac rebus Ecclesiasticis statuta quandam Superioritatem & potestatem præcipienti vel prohibenti adstruunt in eum, qui præceptò vel prohibitione obligatur, Panormit in c. Ecclesia cit. n. 37. Vivianus in Ration, c. cit. & ibi Laiman n. 1.

157. Secunda, casu tamen, quò Juris Civilis dispositio esset merè favorabilis, nullumque damnū ac præjudicium, nullamque obligationem, personis Ecclesiasticis aliquid præcipiendò vel prohibendo afferret, sicut fit *Auth. Quas actiones C. de ff. Eccles.* quā Romanæ centum annorum, cæteris autem Ecclesiis quadragenariæ præscriptionis privilegium conceditur: *Auth. Ingressi C. de ff. Eccles.* quā bona ingredientium Religionem, si intestati decedant, monasterijs acquiruntur &c. Casu, inquam, quò lex civilis ita disponit, deficiente dispositione Canonica, retineri & in utroque Foro observari debet; quia talis dispositio est merum privilegium: quod etiam non subditis, & quin jurisdictione in privilegiatos exerceatur, concedi potest, secundum *cir. Panormit. Vivian. & Laiman. n. 2.*

158. Tertia, cum de rebus spiritualibus agitur, v.g. de Matrimonio cæterisque novæ Legis Sacramentis, de statu Clericali vel Religioso, de dignitatibus & beneficiis Ecclesiasticis, de Decimis Oblationibus, Primitiis, de juribus Sepulturæ vel Patronatūs, de Votis aut Juramentis, de causis Piis &c. Juris tantum Canonici dispositio est attendenda; quia de his aliquid disponere solius Ecclesiasticæ est

potestatis, *can. Certum 3. disp. 10. can. Duo 10. &c. disp. 96. c. Quando 3. de Judiciis, c. Tuam 3. de Ord. cognit. & Novell 8. pr.*

Ratio est; quia spiritualia, hisque annexa & res Ecclesiasticæ tractare, ordinare, de iisque aliquid autoritative disponere, solius spiritualis & Ecclesiasticæ, non Sæcularis est potestatis, c. *Decernimus 2. ibi Laici Ecclesiastica negotia tractare non presumant, c. si Judex 12. ibi, Quia de re Spiritualis & Ecclesiastica est, de sent. Excommunicat. in 6. &c.* Spiritualis autem & Ecclesiastica potestas à Christo Domino, sicut instituta, sic etiam immediatè commissa est B. Petro ejusque successoribus, & per hos inferiorum Ecclesiarum Prælati communicata: potestas verò Sæcularis ad tractanda & disponenda temporalia est ordinata, c. *Soluta 6. V. Quod autem de Majorit. Sobed. S. Thomas de Regim. Princip. cap. 1. 2. & 4. & Navarrus in c. Novit 13. de Judic. n. 85.*

159. Quarta, si de Conscientia & peccato agatur, & Jus Civile à Canonico divertat, sicut v.g. Concubinatus cum una uxoris locò domi retenta, cædes filia in sua vel generi domo & in flagranti cum adultero deprehensa, Usuræ merè lucratoriæ, præscriptio cum mala fide &c. à Civili permitta, à Canonico Jure improbantur, secundum hoc, non illud, pronuntiandum esse, delimitur *ex c. fin. de Prescrip. quò Generaliter, dicitur, omni Constitutioni & Consuetudini derogandum, quæ absque mortali peccato non potest observari.* Ratio est; quia de rebus, quæ peccatum continent & salutem animæ spiritualem concernunt, aliquid statuere, Ecclesiasticæ est potestatis, & præsertim Summi Pontificis, tanquam Vicarij Christi in terris & communis Pastoris animarum, *V. Quod autem.*

autem, &c. Novit cit. ideoque, cum circa ejusmodi res SS. Canones à legibus recedunt, hæ ab illis corriguntur & abrogantur. *can. Certum 3. can. Constitutiones 4. Et. dist. 10. Panormit. in c. 1. de Novi oper. nunt. n. 5. & Pirrhing ad Rubr. de Constitut. n. 69.*

160

Quinta, in materia prophana & animarum Salutem non concernente, v.g. in Contractibus, in successione ex testamento vel ab intestato, in constitutione vel restitutione Dotis, in Actionibus & similibus actibus civilibus, si inter utrumque Jus non conveniat, Civile in Imperio Romano; Canonicum verò in terris, temporali dominio Papæ subjectis, observandum est, *arg. can. Cum ad verum 6. dist. 96. c. Novit. cit. c. Causam 7. & c. Per venerabilem 13. V. Is autem in Patrimonio, Qui fil. legitimi*, Glossa in c. *ut Quæstionibus 2. V. Lex Civilis, de Arbitr. in 6. Panormit. n. 7. & Laiman l. cit.* Ratio est; quia Ecclesiastica & Sæcularis duæ sunt potestates distinctæ, & in materia prophana neutra alteri subordinata.

161.

Sexta, quoties in materia prophana decisio Civilis dubia: Canonica verò clara est, in utroque foro standum est posteriori; quia Pontificiâ decisione sublata censetur legum obscuritas & sopita varietas Legistarum, Panormit. *in c. Per venerabilem cit. n. 38. & Laiman in c. Super litteris 20 de Rescript. n. 6.*

162.

Septima, contra si aliquid dubium

& obscurum in jure Canonico: clarè verò decisum est in Civili, huic insistentum est, si materia sit prophana, *c. 1. & c. Cum ex injuncto 2. de Novi oper. nunt.* ubi hujusmodi leges, SS. Canonibus non contradicentes ab Ecclesia videntur approbatæ. Ratio est; quia Leges Civiles conformes sunt rectæ rationi, atque idcirco conveniens est, ut Curia Ecclesiastica, proprijs Sanctionibus deficientibus, eas observet, Palao *Tratt. 3. dist. 1. p. 5. n. 4.* In materia autem Spirituali Leges Civiles solummodò procedunt, quando canonizatæ, hoc est, expressè sunt approbatæ, usque Adoptione & matrimonio dirimente factum est *Rubr. &c. Unico de Cognat. Legali.*

Octava in criminibus Mixti Fori, 163. Ecclesiasticus Canonico: Sæcularis verò Judex Civili Jure decretas penas irrogat, ut *Lib. 2. tit. 2. à n. 97.* statuatur.

Hæc Juris Ecclesiastici explanatio ni libuit præmittere; ut in ista jam progressis, cum res poscet, non sit opus recurrere, sed respicere sufficiat. 164.

Illud tamen etiam juvabit præmonuisse, ex relatis istius Juris Voluminibus in Scholis solas Decretales Gregorij IX. ex proposito explicari. Ea verò, quæ reliquis continentur, ne universi Juris tradendi necessitas eadem sæpius repetere cogeret, ad respondentes illarum Rubricas seu Titulos reduci consueviffe ab alijs, & à nobis reducenda. Sit itaque

